

Силабус курсу:

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	071 «Облік і оподаткування»
Рік підготовки:	4
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	8
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Мельнік Марина Анатоліївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові
доцент кафедри обліку і оподаткування

посада

melnik@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-050-525-55-01

Телефон, Viber

Skype:

marinalug06

месенджер

513 ГК, за

розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять за дисципліною «Аналіз господарської діяльності» є забезпечення достатнього рівня теоретичних знань, необхідних для розуміння особливостей організації економічного аналізу на підприємстві. В межах цієї дисципліни здобувачі вищої освіти опановують знання з аналізу господарської діяльності підприємства, формують уміння і набувають практичних навичок здійснення такого аналізу та прийняття на його основі обґрунтованих управлінських рішень.

Метою самостійної роботи за дисципліною є систематизація і закріплення отриманих теоретичних знань і практичних навичок студентів; формування вмінь використовувати нормативну і спеціальну літературу; розвиток пізнавальних здібностей.

Курс може бути корисним студентам за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», а також майбутнім економістам, контролерам, аудиторам, податківцям, що планують працевлаштування на підприємства та фірми діяльність яких пов'язана з проведенням аналізу господарської діяльності.

**Результати
навчання:**

Знання: На ознайомчо-орієнтовному рівні: основні види аналізу і принципи його проведення; систему взаємозалежних аналітичних показників; способи обробки економічної інформації; способи виміру впливу факторів у детермінованих моделях.

На понятійно-аналітичному рівні: методику факторного аналізу; методику проведення комплексного економічного аналізу на підставі системного підходу; методику виявлення і визначення резервів у діяльності підприємства; методику функціонально-вартісного аналізу; методику проведення аналізу виробництва і реалізації продукції; методику проведення аналізу використання трудових, матеріальних ресурсів і основного капіталу; методику проведення аналізу собівартості продукції; методику проведення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства і його фінансового стану.

Вміння: використовувати різні методи економічного аналізу; забезпечувати порівняння показників господарської діяльності; здійснювати аналіз господарської діяльності окремих підрозділів підприємства; обирати показники й напрямки аналізу з точки зору їх наступності з узагальнюючими показниками щодо підприємства в цілому; здійснювати планування, виконання і контроль аналітичних робіт на підприємстві; оцінювати попит на продукцію підприємства; аналізувати забезпеченість підприємства трудовими ресурсами; аналізувати склад, структуру та технічний стан основних засобів; аналізувати витрати виробництва за статтями калькуляції та за економічними елементами; обґрунтовувати основні напрямки використання прибутку з точки зору технічного розвитку виробництва, соціальних показників.

**Передумови до
початку
вивчення:**

Базові знання та уявлення з таких дисциплін, як: «Статистика та економетрика», «Економіко-математичне моделювання», «Економіка підприємства та мікроекономіка», «Фінансовий облік 1,2 », «Теорія економічного аналізу».

Мета курсу (набуті компетентності)

Метою викладання дисципліни є опанування студентами теоретичних знань та практичних навичок щодо пошуку внутрішніх резервів підвищення ефективності діяльності промислового підприємства та розробки оптимальних управлінських рішень на основі конкретних ситуаційних прикладів.

За результатами вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

СК1. Здатність використовувати дедуктивний та індуктивний методи дослідження економічних явищ, визначати причини і наслідки економічних процесів на підприємстві.

СК2. Здатність ідентифікувати узагальнювальні показники діяльності підприємства і фактори, які впливають на їх формування, способи і прийоми дослідження економічних явищ.

СК3. Здатність обирати види аналізу у процесі проведення дослідження економічних явищ, використовуючи визначену інформаційну базу.

СК4. Здатність визначати та оцінювати вплив факторів на ефективність використання ресурсів.

СК5. Здатність обґрунтовувати напрями зміцнення фінансового стану підприємства, визначати фінансову стійкість, ліквідність, платоспроможність, ділову активність підприємства; обирати фінансову стратегію.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

РН 1. Вміти обчислювати економічні показники і користуватися ними під час оцінювання діяльності підприємства; визначати відхилення в економічних показниках і встановлювати їхні причини; виявляти фактори, що впливають на формування економічних показників.

РН 2. Визначати причини утворення і зміни результатів господарської діяльності.

РН 3. Використовувати той чи інший вид аналізу залежно від мети і наявності інформаційної бази.

РН 4. Розробляти організаційно-економічні заходи зміцнення фінансового стану підприємства; обирати фінансову стратегію підприємства.

Структура курсу

№	Тема	Години (ЛПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Аналіз основних засобів підприємства	2/2	Аналіз показників складу, структури і технічного рівня основних засобів. Джерела інформації. Оцінка динаміки оновлення і модернізації основних фондів. Оцінка інвестиційної політики підприємства за результатами роботи центру інвестицій. Аналіз ефективності використання основних засобів. Класифікація показників використання основних засобів. Загальний і факторний аналіз фондівіддачі.	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
2.	Аналіз нематеріальних активів	1/1	Аналіз обсягу та динаміки нематеріальних активів. Аналіз структури нематеріальних активів за різними класифікаційними ознаками. Аналіз доходності нематеріальних активів. Аналіз ліквідності нематеріальних активів та ступеню ризику вкладень капіталу у нематеріальні активи.	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
3.	Аналіз запасів підприємства	1/1	Аналіз забезпеченості підприємства запасами. Аналіз потреби підприємства в матеріальних ресурсах і рівня виробничих запасів. Аналіз показників використання матеріальних ресурсів і оцінка динаміки матеріаломісткості продукції. Аналіз факторів зміни і виявлення резервів зниження	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			матеріаломісткості продукції та підвищення ефективності виробництва.	
4.	Аналіз грошових потоків підприємства	1/1	Економічна сутність грошового потоку і його види. Аналіз динаміки і факторів зміни обсягів грошових потоків. Аналіз збалансованості грошових потоків. Аналіз ефективності й інтенсивності грошових потоків. Шляхи оптимізації грошових потоків.	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
5.	Аналіз маркетингової діяльності підприємства, виробництва і реалізації продукції	2/2	Значення і завдання аналізу маркетингової діяльності. Фактори, що формують попит. Еластичність попиту і доходи споживачів. Аналіз динаміки ринків збуту та їх прибутковості. Аналіз стану товарів на ринках збуту. Одиничні, групові, інтегральні показники конкурентоспроможності, методика їх аналізу.	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
6.	Аналіз організаційно-технічного рівня підприємства	1/1	Аналіз науково-технічного рівня виробництва. Аналіз рівня організації виробництва та праці. Аналіз рівня управління: організаційно-виробнича структура; організаційно-управлінська структура; ефективність управління підприємством.	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
7.	Аналіз капіталу	1/1	Значення, завдання й інформаційне забезпечення аналізу джерел формування капіталу. Аналіз джерел формування капіталу. Методика оцінювання вартості капіталу й оптимізації його структури. Методика аналізу показників ефективності й інтенсивності використання капіталу. Факторний аналіз рентабельності операційного капіталу. Аналіз рентабельності сукупного капіталу. Аналіз прибутковості власного та позикового капіталу. Аналіз оборотності капіталу.	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
8.	Аналіз витрат	2/2	Організаційно-інформаційна модель аналізу витрат на виробництво і реалізацію продукції. Джерела даних для аналізу. Законодавча регламентація формування собівартості. Методика аналізу витрат на підприємстві за елементами витрат і статтями калькуляції залежно від відношення витрат до зміни обсягів виробництва і реалізації продукції (умовно-постійні і змінні витрати). Аналіз взаємозв'язку "виграти-обсяг-прибуток". Аналіз витрат за результатами роботи центрів відповідальності. Аналіз витрат на 1 грн. товарної продукції. Аналіз собівартості продукції за статтями витрат. Аналіз прямих витрат. Аналіз накладних витрат. Аналіз собівартості окремих виробів. Діагностика резервів зниження собівартості продукції.	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
9.	Аналіз результатів діяльності підприємства	2/2	Значення, завдання, об'єкти, джерела інформації та основні етапи аналізу	Презентації. Семінари-дискусії

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			<p>фінансових результатів роботи підприємства. Методика проведення факторного аналізу валового прибутку. Методика проведення аналізу фінансового результату від іншої реалізації. Аналіз резервів збільшення прибутку. Методика проведення факторного аналізу формування чистого прибутку підприємства. Оцінка доцільності основних напрямків використання прибутку. Порядок розрахунку та аналізу показників рентабельності, що застосовуються для оцінки господарської діяльності підприємства. Факторний аналіз показників рентабельності.</p>	<p>Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання</p>
10.	Аналіз фінансового стану підприємства	2/2	<p>Завдання, об'єкти, значення джерел інформації та основні етапи аналізу фінансового стану підприємства. Характеристика бухгалтерського балансу як основного джерела для оцінки фінансового стану підприємства. Горизонтальний, вертикальний, трендовий аналіз. Аналіз майна підприємства та джерел його покриття. Оцінка співвідношення основного та оборотного капіталу. Забезпеченість власними обіговими коштами. Показники ліквідності: методи обчислення, оптимальні значення. Відмінності між ліквідністю балансу та ліквідністю активів. Аналіз ділової активності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства. Типи фінансової стійкості. Кредитоспроможність, ліквідність та платоспроможність: їх поняття та співвідношення. Коефіцієнти відновлення платоспроможності і втрати платоспроможності.</p>	<p>Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання</p>
11.	Аналіз інвестиційної діяльності підприємства	1/1	<p>Види інвестиційних проектів. Визначення початкових витрат при здійсненні інвестиційної діяльності. Оцінка ризику в процесі прийняття рішень. Врахування інфляції в оцінці доходів від інвестиційних проектів. Критерії доцільності вибору інвестиційних проектів. Оцінка інвестиційних проектів з допомогою показника економічної доданої вартості. Аналіз доцільності інвестицій у розвиток господарських підрозділів.</p>	<p>Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання</p>
12.	Система комплексного економічного аналізу і пошуку резервів підвищення ефективності господарської діяльності	1/1	<p>Система економічних показників як база комплексного аналізу. Системний підхід до аналізу господарської діяльності; методика комплексного економічного аналізу для цілей управління. Поняття, економічна сутність резервів виробництва. Класифікація резервів підвищення ефективності господарювання.</p>	<p>Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання</p>

Рекомендована література

Основна література

1. Аналіз господарської діяльності: навч. посібник / Ю.І.Клюс, М.А.Мельнік, Г.В. Пчелинська, І.В.Тацій. -Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В.Даля, 2021.- 440 с.
2. Аналіз господарської діяльності [Електронний ресурс] : підручник / І. М. Парасій-Вергуненко ; за ред. Л. М. Кіндрацької. — К. : КНЕУ, 2016.— 629с.
3. Аналіз господарської діяльності [текст]: навчальний посібник/[за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової] – К.: «Центр учбової літератури», 2013. –384с.
4. Економічний аналіз : навч. посіб. / М. А. Болюх, В. З. Бурчевский, М. І. Горбатов ; за ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. – К. : КНЕУ, 2001. – 540 с.
5. Економічний аналіз : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП "Рута", 2003. – 680 с.
6. Кононенко О., Маханько О. Аналіз фінансової звітності.- Х.: Фактор, 2008.- 208 с.
7. Коробов М.Я. Фінансово- економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посібник / М. Я. Коробов. – К. : Т-во «Знання», 2001. – 378 с.
8. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник / Є. В. Мних. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 412 с.
9. Савицька Г. В. Аналіз господарської діяльності підприємства : навч. посіб. / Г. В. Савицька. – К. : Знання, 2005. – 662 с.
10. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз : навч. посіб. / Ю. С. Цал-Цалко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : ЦУЛ, 2002. – 360 с.
11. Шпанковська Н.Г. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навч.посіб. / Н.Г. Шпанковська, Г.О.Король, К.Ф.Ковальчук та ін.; за ред. К.Ф.Ковальчука -К.: Центр учбової літератури, 2012.-328 с.

Додаткова література

1. Аналіз і контроль в системі управління капіталом підприємства / Є. В. Мних, А. Д. Бутко, О. Ю. Большакова та ін. – К. : КНТЕУ, 2005. – 232 с.
2. Білик М. Д. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Пригуляк. – К. : КНЕУ, 2005. – 592 с.
3. Житная И.П., Тацій И.В. Экономический анализ: учебн. пособие для самостоятельного изучения дисциплины. – Луганск: изд-во ВНУ им. В. Даля, 2006. – 300 с.
4. Шубіна С.В. Фінансовий аналіз. Практикум [текст]: навчальний посібник/[С.В. Шубіна, О.Ю. Мірошник, В.О. Швадченко] – К.: «Центр учбової літератури», 2013. –296с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle2.snu.edu.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України - www.minfm.gov.ua
3. Офіційний сайт Верховної Ради України - www.rada.gov.ua
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики - www.ukrstat.gov.ua

Методичне забезпечення

- 1.Текст лекцій з дисципліни «Аналіз господарської діяльності»(для студентів, що навчаються за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» / Укл.: М. А. Мельнік. – Сєверодонецьк: 2019. - 144 с.
2. Методичні вказівки до виконання практичних занять з дисципліни «Аналіз господарської діяльності» (для студентів денної та заочної форм навчання, що навчаються за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» /Укл. М.А. Мельнік. – Сєверодонецьк: Видавництво СНУ ім.В.Дала, 2017. - 46 с.
3. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Аналіз господарської діяльності» (для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» (електронне видання) / Укл. М. А. Мельнік - Сєверодонецьк: 2017.- 42с.

Оцінювання курсу

Таблиця 1

Бали оцінки за навчальну діяльність - денна форма

Те ма 1	Те ма 2	Те ма 3	Те ма 4	Те ма 5	Те ма 6	Те ма 7	Те ма 8	Те ма 9	Те ма 10	Те ма 11	Те ма 12	Курсова робота	Іспит	Сума
до 3	до 3	до 3	до 3	до 3	до 3	до 3	до 3	до 5	до 5	до 3	до 3	до 30	до 30	100

Таблиця 1

Бали оцінки за навчальну діяльність – заочна форма

Присутність на всіх заняттях	Активність, виконання та захист практичних завдань	Виконання і захист курсової роботи	Іспит (тестування)	Сума
до 10	до 30	до 30	до 30	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватися регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.